

30.6.2020

Korimäen tila

Viite: Broilerikasvattamon laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA, KORIMÄEN TILAN BROILERIKASVATTAMON LAAJENNUSHANKE, MARTTILA

Sisällys

1.	HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY	1
2.	OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN JA YHTENVETO ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ	3
3.	ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU	5
4.	YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ	11
5.	YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELLUSTA PÄÄTELMÄSTÄ TIEDOTTAMINEN	20
6.	SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMISEN PERUSTEET JA MUUTOKSENHAKU	21
7.	YVA-MENETTELYSSÄ SOVELLETUT OIKEUSOHJEET JA ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ	21

Korimäen tila on 13.3.2020 toimittanut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskukseen) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostuksen), joka koskee Marttilaan sijoittuvaa broilerikasvattamon laajennushanketta.

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi

Korimäen tila, broilerikasvattamon laajennus, Marttila

Hankkeesta vastaava ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaava on Korimäen tila, jossa hankkeen yhteyshenkilöinä ovat Heikki Laaksonen ja Eeva Korimäki.

YVA-selostuksen on laatinut hankkeesta vastaavan toimeksiannosta Watrec Oy, jossa yhteyshenkilönä on vanhempi konsultti Jaana Tuppurainen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toimii YVA-menettelyssä YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena ja laatii YVA-selostuksesta perustellun päätelmän. Yhteyshenkilönä arviointimenettelyssä toimii ylitarkastaja Anu Lillunen.

Hankkeen kuvaus ja toteuttamisvaihtoehdot

Hankkeessa laajennetaan olemassa olevaa broilerikasvattamoa. Hanke sijoittuu Marttilan kuntaan kiinteistöille Korimäki ja Kokonmäki. Hankkeella halutaan vastata kasvavaan broilerin lihankulutukseen ja taata tilan elinkelpoisuus myös jatkossa.

Lähialue on pääasiassa maa- ja metsätalouskäytössä. Toiminta sijoittuu haja-asutusalueelle. Broilerikasvattamon etäisyys Marttilan taajamaan on noin 2,5 km. Lähin naapurikiinteistö sijaitsee 250 metrin päässä broilerikasvattamon lounaispuolella. Pohjoispuolella oleva asuinkiinteistö kuuluu tilan omiin kiinteistöihin.

Kasvattamojen koillispuolella 220 metrin päässä kulkee oja, joka laskee edelleen hankealueen länsipuolella olevaan Paimionjokeen. Paimionjoki virtaa noin 500 metrin etäisyydellä broilerikasvattamosta.

Nykyinen toiminta on käynnistynyt vuonna 2007 ja sitä on laajennettu vuonna 2009. Ennen broilerikasvattamon perustamista tilalla kasvatettiin kalkkunoita vuodesta 2001 vuoteen 2007. Toiminta käsittää kaksi rakennusta. Vuonna 2001 rakennetussa rakennuksessa on neljä osastoa, joissa kussakin on 15 000 eläinpaikkaa. Vuonna 2009 valmistuneessa rakennuksessa on kaksi osastoa, joissa kussakin on 30 000 eläinpaikkaa. Yhteensä eläinpaikkoja on siten 120 000.

YVA-menettelyssä on tarkasteltu seuraavia vaihtoehtoja:

- **Vaihtoehto 0 (VE0):** Nykyinen toiminta. Broilerikasvattamo, jossa on 120 000 eläinpaikkaa.
- **Vaihtoehto 1 (VE1):** Toiminnan laajentaminen niin, että broileripaikkoja on 280 000 kpl.
- **Vaihtoehto 2 (VE2):** Toiminnan laajentaminen niin, että broileripaikkoja on 440 000 kpl.

Lannan osalta loppusijoituksena käsitellään lannan toimittamista peltoviljelyyn sekä käsiteltäväksi Biolan Oy:n kompostointilaitokseen. Lantaa muodostuu VE1:ssä 4 200 m³ ja VE2:ssa 6 600 m³.

Kasvua nykytilanteeseen on VE1:ssä 160 000 ja VE2:ssa 320 000 broileria. Laajennusrakennukset on suunniteltu nykyisten hallien välittömään läheisyyteen.

Kasvattamot toimivat kuivalantamenetelmällä ja lanta siirretään kasvattamoista suoraan peräkärriillä välivarastointiin katettuihin, betonipohjallisiin lantaloihin odottamaan jatkokäyttöä. Lantaa ei käsitellä eikä aumata tilalla vaan pidempiaikainen varastointi tapahtuu lantalassa. Nykytilanteessa (VE0) lantaloita on kaksi: tilalla sijaitseva 2 780 m³:n lantala ja noin 7 km:n päässä toiminnanharjoittajan omistamalla toisella broileritilalla oleva 2 780 m³:n lantala. Lantalat ovat molempien tilojen yhteiskäytössä. Laajennuksen yhteydessä lantaloita laajennetaan tarvittaessa.

Teknisissä ratkaisuissa noudatetaan soveltuvin osin Sikojen ja siipikarjan tehokasvatusta koskevan asiakirjan (IRPP-BREF) keskeisiä päätelmiä eli ns. BAT-päätelmiä.

Hanketta esitellään tarkemmin arviointiselostuksen luvussa 4, jossa on kuvaukset broilerikasvattamon toiminnasta, rehun valmistuksesta ja ruokinnasta, ilmanvaihdosta, lannan varastoinnista ja käytöstä, energian ja veden käytöstä, polttoaineista ja muista kemikaaleista sekä toiminnasta syntyvistä jätteistä, jätevesistä, melusta ja pölystä.

YVA-menettelyn tarve ja vaiheet

YVA-menettelyn tarkoitusta, sisältöä ja kulkua koskevat säännökset on kirjattu YVA-lakiin (252/2017) ja YVA-asetukseen (277/2017). Broilerikasvattamohankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 1 a) perusteella: kanalat, joissa kasvatetaan yli 85 000 kananpoikaa tai 60 000 kanaa.

Hankkeen YVA-menettely on tullut vireille 15.11.2019 hankkeesta vastaavan toimitettua *arviointiohjelman* ELY-keskukselle. ELY-keskus kuulutti arviointiohjelman, pyysi siitä lausuntoja ja mielipiteitä sekä järjesti yleisötilaisuuden Marttilassa 28.11.2019. ELY-keskus antoi lausunnon arviointiohjelmasta 16.1.2020.

Hankkeesta vastaava on laatinut arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella ympäristövaikutusten *arviointiselostuksen* (YVA-selostus) ja toimittanut sen ELY-keskukselle 13.3.2020.

YVA-menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin. YVA-menettelyä, rakentamiseen tarvittavia menettelyjä ja ympäristölupamenettelyä voidaan toteuttaa osittain samanaikaisesti.

2. OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN JA YHTEENVETO ARVIINTISELOSTUKSESTA ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Arviointiselostuksen vireilläolosta on YVA-lain mukaisesti kuulutettu ELY-keskuksen verkkosivuilla ja Marttilan kunnan verkkosivuilla lausuntojen ja mielipiteiden antamiselle varatun ajan eli 18.3. – 16.5.2020. YVA-selostus julkaistiin 18.3.2020 ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/korimaentilanYVA . Kuulutus arviointiselostuksen nähtävillä olosta julkaistiin Auranmaan Viikkolehdessä.

Yhteysviranomainen pyysi arviointiselostuksesta lausunnon seuraavilta tahoilta:

Etelä-Suomen aluehallintovirasto / ympäristölupavastuualue
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Marttilan kunta
Marttilan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Ruokavirasto
Suomen Luonnonsuojeluliitto / Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri
Suomen Metsäkeskus / Läntinen palvelualue
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Varsinais-Suomen Liitto
Varsinais-Suomen maakuntamuseo / Turun museokeskus
Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Yhteysviranomainen ei katsonut tarpeelliseksi järjestää yleisötilaisuutta selostusvaiheessa, koska ohjelmavaiheessa pidetyssä tilaisuudessa (28.11.2019) oli vähän osallistujia eikä erityisiä ongelmakohtia nousut esiin.

Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteistä

Arviointiselostuksesta annettiin neljä lausuntoa, joiden keskeinen sisältö esitetään alla. Lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä. Yhteysviranomaiselle ei toimitettu yhtään mielipidettä. Lausunnot toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot arkistoidaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sähköiseen asianhallintajärjestelmään.

Marttilan kunnanhallitus toteaa, että puhtaan veden riittävyys tulee turvata oman kaivon tai muiden toimien avulla riittävän aikaisessa vaiheessa hanketta.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo katsoo, että selostuksessa kulttuuriympäristön nykytilan kuvausta ja tietoja tulee täydentää ja tarkentaa. Heikolan vanhan kylätontin yhteydessä tulee mainita myös maakuntakaavamerkintä (smh 5401) ja huomioida tontti (kuva 5.4) kulttuurihistoriallisena kohteena. Selostuksesta puuttuvat maakuntakaavaan merkityt rakennetun ympäristön kokonaisuudet: maakunnallisesti merkittävä Pappila (sr 5411) sekä Marttilan taajamassa Kirkonkylän yläkoulu (sr 5412). Vanhat kylätontit olisi myös hyvä eritellä tarkemmin (luku 8.5.1.) Selostuksessa esitettyjen arvioiden pohjalta hankkeen maisemalliset vaikutukset näyttäisivät olevan melko

vähäiset hallien sijoituessa metsäiseen saarekkeeseen ja Korimäen pihapiiri säilyisi eheänä.

Ruokavirastolla ei ollut lisättävää aiempaan lausuntoonsa YVA-ohjelmasta.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastusviranomaisen toteaa, että tilan tulee tehdä pelastusviranomaiselle kemikaaliturvallisuuslain mukainen ilmoitus kemikaalien vähäisestä käsittelystä ja varastoinnista, jos ilmoitusraja ylittyy.

3. ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU

Varsinais-Suomen ELY-keskus on YVA-menettelyn yhteysviranomaisena tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa:

Korimäen tilan Marttilaan sijoittuvaa broilerikasvattamon laajennushanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Selostus on laadittu marras-joulukuussa 2019 nähtävillä olleen arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta.

Hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointien suorittamiseen. Selostukseen ei sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Selostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista, tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset sekä vertailla vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia keskenään ja arvioida niiden toteuttamiskelpoisuutta.

Edellä sanotusta huolimatta arvioinnissa on kuulemisen ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun perusteella todettu olevan joitakin puutteita ja epävarmuustekijöitä. Ne ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne voidaan ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa sekä lupa- ja hyväksymismenettelyjen yhteydessä.

Yleistä

Selostuksessa (luku 2.1) on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot arvioinnin laatijoiden pätevyydestä. Watrec Oy:llä on yli 10 vuoden ja yli 30 YVA- ja ympäristölupamenettelyn kokemus kanaloista ja sikaloista. Yhteysviranomaisen arvioi siten, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus selostuksen laatimiseen.

YVA-selostus on helppolukuinen ja riittävän kattava. Se sisältää hyvän yleistajuuden tiivistelmän, sanaston sekä lähdeluettelon. Kaikissa kohdin tekstiä ei kuitenkaan ilmene, mihin lähteeseen tiedot perustuvat.

Yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta antama lausunto on otettu hyvin huomioon arviointimenettelyssä ja selostuksen sisällössä. Lausunnon huomioiminen on esitetty havainnollisesti luvun 3.2.2 taulukossa.

Selostuksessa on jonkin verran kirjoitusvirheitä, jotka paikoin hieman hankaloittavat asian ymmärtämistä. Esimerkiksi sivulla 24 todetaan: ”Laajennusrakennukset on suunniteltu nykyisten hallien välittömään läheisyyteen; VE1: sekä pohjois- että eteläpuolelle ja VE2: kaakkoispuolelle.” Kartan perusteella kuitenkin VE2:ssa uudet hallit sijoittuvat nykyisten hallien pohjois- ja eteläpuolelle ja VE1:ssä kaakkoispuolelle. Sivulla 99 ammoniakkipäästöjen osalta todetaan: ”*Nyt lasketut ammoniakkipäästöt ovat (kg/eläinpaikka) VE0: 6 364, VE1: 14 155 ja VE2: 21 404.*” Luvut kuvaavat kuitenkin tilan kokonaispäästöjä, eivät päästöjä eläinpaikkaa kohti. Sivulla 87 Biolan Oy:n kanssa tehty kahden tilan nykyisen lannanvastaanottosopimuksen lantamäärä on ensin 4 200 m³ (luku 8.2.2) ja sitten 2 100 m³ (luku 8.2.2.1). Lisäksi puhutaan ”nykytilanteesta” (s. 87, tarkoitetaan ilmeisesti nykyistä sopimustilannetta), vaikka esiin on tuotu myös laajennusvaihtoehdot (*”Siten nykytilanteessa jatkokäsittelyyn Biolan Oy:lle päättyy lantaa VE0: 1 050 m³, VE1: 2 100 m³ ja VE2: 2 100 m³.”*).

Hankkeen suunnittelu ja liittyminen muihin hankkeisiin

Luvussa 2 on esitetty riittävät tiedot hankkeesta vastaavasta, hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta, toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä sekä hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin.

Luvussa 2.5 kuvan 2.3 hankkeen tavoiteaikataulu on YVA-menettelyn osalta esitetty oikein. Ympäristölupahakemus on toimitettu aluehallintovirastolle 17.6.2020, joten on epävarmaa, valmistuuko lupapäätös syyskuuhun mennessä kuten kuvassa esitetään.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat eli ympäristölupa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, rakennusluvut Marttilan kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta sekä palo- ja pelastusviranomaisille laadittava kemikaali-ilmoitus ja pelastussuunnitelma on kuvattu asianmukaisesti.

Rakennuslupaa haetaan ympäristölupapäätöksen jälkeen. Kunnanhallitus ei ole lausunnossaan ottanut kantaa asiaan, mutta toiminnanharjoittajan saaman tiedon mukaan rakentamiseen riittää rakennuslupa eikä suunnittelutarverkaisua vaadittaisi. Myös ELY-keskus toteaa, että olemassa olevan maataloustoiminnan yhteyteen

sijoittuva lisärakentaminen ei yleensä vaadi suunnittelutarve- tai kaavaratkaisua.

Luvussa 2.7.1 kaavatilanteen kuvauksia on täydennetty yhteysviranomaisen ohjelmalausannon mukaisesti ja vaikutusarviointi on niiden suhteen asianmukainen. Maakuntakaavassa hankealue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M) ja sivuaa kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta tärkeää Härkätien kulttuurimaisema-aluetta.

Luvuissa 2.7.2-2.7.5 on kuvattu laajasti hankkeen kannalta olennaisia luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskevia suunnitelmia ja ohjelmia sekä kerrottu lyhyesti mutta riittävästi pääpiirteet niiden huomioon ottamisesta hankkeessa.

Hankkeesta vastaavalla on Marttilassa noin 7 km:n etäisyydellä käynnissä samanaikaisesti toinen broilerikasvattamon laajennushankkeen YVA-menettely. Yhteisvaikutuksia muiden eläintilojen kanssa on arvioitu luvussa 8.7.

Hankkeen kuvaus

Hankekokonaisuus ei ole muuttunut arviointiohjelmavaiheesta. Hanke, sen tarkoitus ja tarve, sijainti, koko, maankäyttötarve ja muut keskeiset ominaisuudet kuten luonnonvarojen käyttö, päästöt ja jätteet on kuvattu riittäväällä tavalla (luvut 4-5). Sanallisia kuvauksia tukevat kartat, kasvattamon toimintakaavio, taulukot ja kuvat. Kuvauksissa on otettu huomioon hankkeen koko elinkaari eli käyttövaiheen lisäksi myös rakentamisvaihe ja käytöstä poistamisesta aiheutuvat purkutoimenpiteet (luku 8.6). Normaali toiminnan lisäksi on tarkasteltu onnettomuus- ja poikkeustilanteita (luku 6).

Tekstissä (s.10) ja kartoilla (kuvat 2.1 ja 2.2, liite 1) on esitetty asianmukaisesti tiedot hankkeen ja tilan rakennusten sijoittumisesta suhteessa lähiympäristöön, asuin- ja eläintiloihin ja muihin eläintiloihin. Liitteenä on yhteysviranomaisen ohjelmalausunnossa toivoma asemapiirustus.

Selostuksessa on esitetty tilalla käytössä olevia toimenpiteitä (luku 4) ja tarkkailu- ja seurantatoimia (luku 10) keskeisiä BAT-päätelmiä koskien: BAT 5 Tehokas vedenkäyttö, BAT 6 Jäteveden syntyminen, BAT 7 Jätevesipäästöt, BAT 8 Energian tehokas käyttö, BAT 10 Melu, BAT 11 ja BAT 27 Pöly, BAT 13 Hajut, BAT 3, 4, 15, 20 ja 22 Ravinnekuormitus, BAT 14, 23 ja 32 Ammoniakkipäästöt sekä BAT 24-29 Tarkkailu. Lisäksi selostuksen liitteenä on nykyistä toimintaa koskeva BAT-selvityslomake. Niiden avulla saa selkeän kuvan tilan BAT-toimenpiteistä, mikä helpottaa vaikutusten ja lieventämiskeinojen arviointia. BAT-päätelmät tullaan ottamaan huomioon ympäristölupapäätöksessä.

Selostusta olisi saatu tiivistettyä ja selkeytettyä toistoa ja yleisluonteisia tekstiosuuksia karsimalla. Monin paikoin on yleiskuvauksia ja potentiaalisia "voitaisiin" -tyyppisiä kuvauksia, joita ei sidota tarpeeksi konkreettisesti hankkeen toteuttamiseen. Tämä koskee esimerkiksi hiilidioksidipäästöjä (s.105-106) ja eläintauti- ja hygieniariskejä (luku 6.1), joista lukijalle jää hieman epäselväksi, mitä ja miten toimenpiteitä on tarkoitus toteuttaa juuri tässä hankkeessa.

Luvussa 4.7 on esitetty esimerkkejä käytettävistä kemikaaleista ja niiden vaarallisuudesta. Myös kemikaalien varastointimääristä olisi ollut hyvä esittää arvio.

Selostuksessa on esitetty monipuolinen ja hankkeen ominaisuuksiin nähden riittävä kuvaus vaikutusalueen ympäristön nykytilasta ja sen kehityksestä (luku 5).

Selostuksessa on hyvin huomioitu yhteysviranomaisen ohjelmalausunnon sisältö ja tarkennettu lannan hyödyntämisvaihtoehtoja ja niiden ympäristövaikutuksia (luku 8.2.2). Nykyisten ja tulevien levityspeltojen sijainti on esitetty liitekartalla. Ravinnekuormituksen arvioinnin kannalta keskeisistä levityspeltojen ominaisuuksista kuten fosforiluokasta, kaltevuudesta tai etäisyydestä vesistöihin ei ole kuitenkaan esitetty tarkempia tietoja.

Lannanlevitykseen liittyen on hyödynnetty Teho-hankkeen selvityksiä (liite 2, luku 8.2.2.1). Tekstissä on asianmukaisesti todettu, että Tehon julkaisussa käytetyt viljavuustiedot (vuosilta 2001 – 2005) eivät välttämättä vastaa nykytilannetta. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että tietoja on täydennetty Luonnonvarakeskuksen uudemmilla kuntakohtaisilla viljavuustiedoilla sekä sitä, että tekstissä ja taulukossa 8.9 (s.88) on kuvattu fosforiluokkien merkitystä.

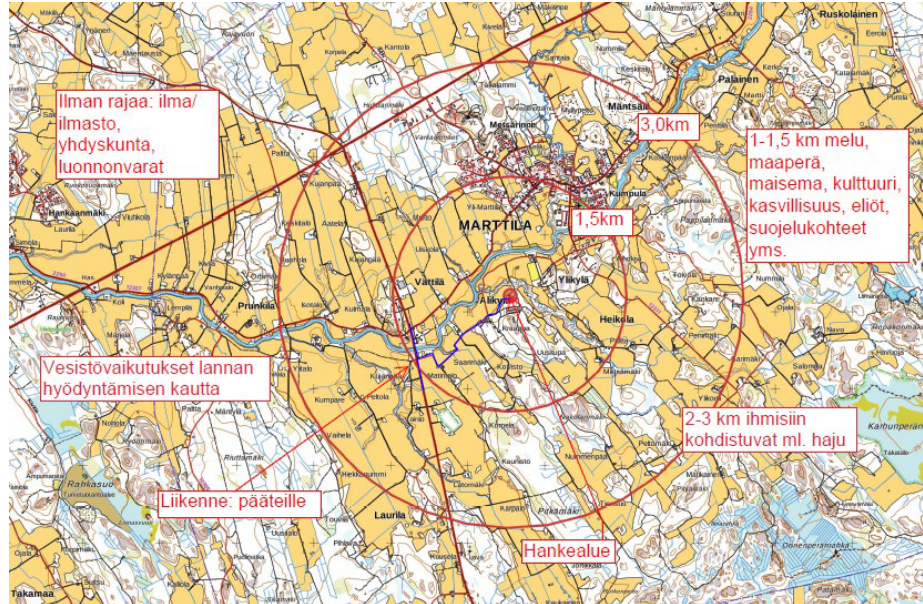
Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo on lausunnossaan esittänyt täydennys- ja tarkennustoiveita koskien mm. vanhoja kylätontteja. Nämä tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa, mutta yhteysviranomainen ei edellytä selostuksen päivittämistä näiltä osin.

Vaikutusalueen rajaus ja ympäristövaikutusten arviointi ja vertailu

Hankkeen toteuttamisen vaihtoehdot VE0, VE1 ja VE2 ovat selkeät. Laajennukset sijoittuvat olemassa olevan toiminnan viereen, erona on vain broileripaikkojen ja kasvattamojen määrä. Vaihtoehtojen vaikutuksia on selvitetty tasapuolisesti.

Vaikutuksia koskevat selvitykset on kohdennettu oikein ja kaikki todennäköisesti merkittävät vaikutukset on arvioitu. Tarkastelussa on riittävästi otettu huomioon hankekokonaisuus. Vaikutusten kuvauksissa on otettu huomioon hankkeen koko elinkaari eli käyttövaiheen lisäksi myös rakentamisvaihe ja käytöstä poistamisesta aiheutuvat purkutoimenpiteet (luku 8.6).

Vaikutuksia on tarkasteltu YVA-ohjelmassakin esitetyllä vaikutusalueella (kuva 1), jota on täydennetty lannan hyödyntämiseen liittyvillä vesistövaikutuksilla ja ihmisiin kohdistuvalla vaikutusvyöhykkeellä (2-3 km, ml. haju). Vaikutusalue on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittävän laaja merkittävien vaikutusten arvioimiseksi.

Kuva 1. Vaikutusalueen maantieteelliset rajaukset. (Lähde: Watrec Oy ja hankkeesta vastaava, Ympäristövaikutusten arviointiselostus 2020, kuva 7.1 s.61.)

Vaikutusten yhteydessä on ehdotettu toimia, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Luvussa 8.3.4 esitetään broilerikasvattamoille soveltuvia ammoniakkipäästöjen lieventämiskeinoja. Taulukossa 8.10 (s.98) on esitetty ammoniakkilaskuriin perustuvat arviot hankevaihtoehtojen ammoniakkipäästöistä BAT-tekniikoiden mukaisilla lieventämiskeinoilla ja ilman niitä. Taulukossa olisi voitu esittää arviot myös muiden lieventämiskeinojen (happopesuri, biosuodin) vaikutuksista kokonaispäästömääriin siltä osin kuin niitä on saatavilla. Selostuksessa todetaan, että jos ammoniakkilaskuriin syötetään, että kaikki (100 %) eläinsuojien poistoilma puhdistetaan, laskee NH₃-päästö eläinpaikkaa kohden 0,01 kg. Näin todettuna päästövähennys kuulostaa pieneltä. Tilan kokonaispäästöt laskisivat poistoilman puhdistuksella kuitenkin 2,8-4,4 tonnia eli vielä noin 20 % BAT-tekniikoilla lasketuista päästöistä (jotka olivat laskennallisesti 16-17 % pienemmät kuin päästöt ilman BAT-tekniikoita). Siten vaikka BAT-päästöarvot laskennallisesti jo alittuvatkin, poistoilman käsittelyjärjestelmä laskisi päästöjä merkittävästikin. BAT-tarkasteluun sisältyvät taloudellisuus- ja käyttökelpoisuusnäkökulmat eivät kuitenkaan välttämättä puolla tällaisia toimenpiteitä.

Myös ehdotus merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin liittyvistä seurantajärjestelyistä eli käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailusta koostuva seurantaohjelma on esitetty (luku 10).

Selostuksessa on kuvattu riittävästi ja yleistajuisesti merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamisessa, ennustamisessa ja arvioinnissa käytetyt menetelmät sekä tiedonkeruuseen liittyviä epävarmuustekijöitä.

Yhteysviranomaisen ohjelmalausunnon mukaisesti selostuksessa on hyödynnetty IMPERIA-hankkeen kehittämää ARVI-työkalua ja sen arviointikriteeristöä ([linkki](#)). Työkalun käyttö lisää eri hankkeiden YVA-arviointien vertailukelpoisuutta ja voi parantaa vaikutusten merkittävyysarviointeja, vaihtoehtojen vertailua ja perustelujen läpinäkyvyyttä. ARVI-menetelmässä vaikutuksen merkittävyyttä arvioidaan *vaikutuskohteen herkkyyden* (osatekijät: lainsäädännöllinen ohjaus, yhteiskunnallinen merkitys, alttius muutoksille) ja *muutoksen suuruuden* (osatekijät: muutoksen voimakkuus ja suunta, alueellinen laajuus ja ajallinen kesto) avulla. Kutakin kriteeriä arvioidaan asteikolla "Ei muutosta", "Vähäinen", "Kohtalainen", "Suuri" ja "Erittäin suuri", joka kattaa sekä myönteisen että kielteisen suunnan.

Taulukossa 9.2. (s.114-116) esitetty yhteenveto arvioiduista ympäristövaikutuksista on havainnollinen ja kattaa hankkeen kaikki keskeiset ympäristövaikutukset. Lukija saa sen avulla yhdellä silmäyksellä hyvän käsityksen hankkeen arvioiduista vaikutuksista ja niiden suuruudesta.

Taulukossa VE1:n ja VE2:n hajuvaikutukset, liikenne- ja turvallisuusvaikutukset, liikennemeluvaikutukset, viihtyvyysvaikutukset, pinta- ja pohjavesivaikutukset, ammoniakki- ja hiilidioksidipäästöt, yhteisvaikutukset ja ympäristöriskit on taulukossa arvioitu luokkaan "vähäinen (kielteinen)". Työllisyysvaikutukset on arvioitu luokkaan "vähäinen (myönteinen)". Kaikki muut vaikutukset (esimerkiksi luonto-, maankäyttö- ja maisemavaikutukset) on arvioitu luokkaan "ei vaikutusta".

ARVI-asteikon avulla ei ole saatu minkään vaikutuksen kohdalla eroja vaihtoehtojen 1 ja 2 välille. Vaikka broilerimäärä on VE2:ssa noin 57 % suurempi kuin VE1:ssä, vaikutukset eivät kuitenkaan arvioinnin perusteella lisäänty niin paljon, että muuttuisivat esimerkiksi vähäisistä kohtalaisiksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että taulukossa esitetyt arviot näyttävät kokonaisuudessaan oikeansuuntaisilta verrattuna muissa vastaavissa hankkeissa todettuihin vaikutuksiin.

Lukijaa varten olisi kuitenkin voinut avata tarkemmin sitä, millaisilla ARVI-työkalun osatekijöiden arvioinneilla ja perusteluilla kunkin ympäristövaikutuksen arvioinnissa on päädytty taulukossa lopulta

luokkaan ”vähäinen” tai ”ei vaikutusta”. Ilman tätä tehty johtopäätös luokasta jää epäselväksi eikä sen loogisuutta voi arvioida.

Erityisesti pintavesivaikutusten osalta luokkana voisi ehkä olla ”vähäisen” sijaan myös ”kohtalainen”. Lannanlevityspeltoja on sekä Paimionjoen vesistöalueella että Halikonlahden sisäosien ja Kirjakkalanselän läheisyydessä. Paimionjoen ekologinen tila on luokiteltu välttäväksi ja Halikonlahden huonoksi tai välttäväksi. Paimionjoen vesistö on Saaristomeren suurin ravinnekuormittaja. Saaristomeri puolestaan on maatalouden ravinnevalumien vuoksi HELCOM:in ns. hot spot -listalla ([linkki](#)). ARVI-työkälussa kohteen herkkyys tulisi siten luokitella vähintään kohtalaiseksi. Marttilassa on taulukon 5.1 mukaan nykyisin siipikarjaa 295 993 eläintä, joten hankkeen toteuttaminen VE2:n laajuisena kaksinkertaistaisi kunnan siipikarjamäärän ja kasvattaisi syntyvän lannan määrää lähes samassa suhteessa. Jos myös hankkeesta vastaavan toinen Marttilassa sijaitseva broilerikasvattamohanke toteutuisi laajimman vaihtoehdonsa kokoisena, siipikarjamäärä kunnassa lähes kolminkertaistuisi. Muutoksen suuruus voitaisiinkin tässä mielessä arvioida siten pikemminkin kohtalaiseksi kuin vähäiseksi. Kuitenkin lannan ravinteista aiheutuvat vesistövaikutukset eivät suoraviivaisesti kaksin- tai kolminkertaistu, koska peltoalaa ei raivata lisää eikä lantaa levitetä pelloille 2-3 kertaa enemmän kuin nykyisin, vaan tulevaisuudessakin ottaen huomioon ns. nitraattiasetus, ympäristölupamääräykset sekä pellon kuulussa ympäristökorvausjärjestelmän piiriin sen lannoitusrajoitteet. Lisäksi 30-50 % lannasta (2 100 m³) viedään Biolan Oy:lle käsiteltäväksi.

Konsultilta saadun lisätiedon mukaan arviointi on tehty asiantuntijatyönä soveltaen ARVI-työkälua omalla sovelluksella. Työkälun avulla oli vaikea saada eroja esiin tämänkaltaisessa hankkeessa, kun vaikutukset ovat vähäisiä. Hyppäys vähäisestä kohtalaiseen on suuri. ARVI-työkälun kriteerit mahdollistavat tulkinnan kumpaan vain luokkaan (vähäinen/kohtalainen) eikä yhteysviranomaisen pidä selostuksessa esitettyä tulkintaa vääränä. Tarkempi erittely kuitenkin tekisi pohdinnat läpinäkyvämmiksi myös lukijalle.

Taulukon 9.2. kaikista selitteistä ei selkeästi käy ilmi, onko arviossa ympäristövaikutuksen suuruudesta otettu huomioon lakisääteisten tai vapaaehtoisten lieventämiskeinojen käyttö. Tätä olisi voinut avata tarkemmin.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä sisällytetään hanketta koskeviin lupapäätöksiin YVA-lain 26 §:n mukaisesti. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä hankkeen merkittävistä vaikutuksista perustuu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) 19 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksen ympäristövaikutusten arvioinnista (277/2017) 4 §:ssä annettuihin arviointiselostuksen sisältövaatimuksiin, arviointiselostuksessa esitettyihin hankkeen kuvauksiin ja selvityksiin, niiden tuloksiin ja tulosten arviointiin sekä selostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sisältöön.

Niiden perusteella ELY-keskus esittää perusteltuna päätelmänään Korimäen tilan broilerikasvattamon laajennushankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa:

Merkittävät vaikutukset ja niiden perustelut

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen merkittäviä ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset pintavesiin sekä vaikutukset ilmaan ja ilmastoon, mukaan lukien hajuvaikutukset.

Vaikutukset pintavesiin, ilmaan ja ilmastoon korostuvat myös yhteisvaikutusten näkökulmasta, koska hankkeesta vastaava suunnittelee toista broilerikasvattamon YVA-kokoluokan laajennusta Marttilassa. Hankkeilla on muun muassa yhteisiä lannanluovutussopimuksia, lannanlevityspeltoja ja lantavarastoja.

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin on selostuksessa (s. 115) arvioitu vähäisiksi: *"Lannan levitys aiheuttaa ravinnevalumia kaikissa vaihtoehdoissa. Osa pelloista sijaitsee herkkien vesistöjen lähellä. Lisääntyvä lannan tuotanto kasvattaa alueen ravinnetuotantoa, mutta ei lisää uutta peltoalan tarvetta. Nopea multausta sekä määräraysten noudattaminen levitysjankohdassa ja -paikoissa vähentää ravinnevalumia kaikissa vaihtoehdoissa. Osa lannasta menee jatkojalostukseen."*

Tilan lannanlevityspeltoja on nykyisin Marttilassa, Koski TL:ssä ja Halikossa; laajennustilanteessa käyttöön tulee lisää peltoja Marttilan, Koski TL:n sekä Liedon kunnissa. Levityspeltoja on siten sekä Paimionjoen vesistöalueella että Halikonlahden sisäosien ja Kirjakkalanselän läheisyydessä.

Perusteluna sille, että vesistövaikutukset ovat hankkeen merkittäviä vaikutuksia, yhteysviranomaisen toteaa, että Paimionjoen ekologinen tila on luokiteltu välttäväksi ja Halikonlahden huonoksi tai välttäväksi ([linkki](#)). EU:n alueella tavoitteena on pintavesien hyvä tila viimeistään vuoteen 2027 mennessä. Paimionjoen vesistö on luokiteltu voimakkaasti muutetuksi vesimuodostumaksi, jonka tavoitetila ei ole "hyvä ekologinen tila" vaan "paras saavutettavissa oleva tila". Tavoitetilan saavuttaminen edellyttää tehokkaita

vesiensuojelutoimenpiteitä valuma-alueella. Lisäksi Saaristomeri on maatalouden ravinnevalumiin vuoksi HELCOM:in ns. hot spot -listalla ([linkki](#)). Paimionjoen-Aurajoen osa-alueella ravinnekuormituksen vähentämistavoitteet vesistöjen hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi ovat Saaristomeren valuma-alueen suurimpia: kokonaisfosforin osalta yli 50 % ja kokonaistypen osalta 30–50 %. Paimionjoen vesistöalueella kokonaisfosforikuormituksesta noin 86 % ja kokonaistyyppikuormituksesta noin 66 % on arvioitu tulevan maataloudesta. (Saaristomeren valuma-alueen pintavesien toimenpideohjelma vuosille 2016–2021, s. 32, 63, 84.)

Luvussa 8.2.2.2 todetaan, että peltoon levitettäessä suurimmat vaikutukset pinta- ja pohjavesille aiheutuvat lannan sisältämistä ravinteista, ja että peltoviljelyssä on monista tekijöistä johtuen käytännössä mahdoton päästä ns. nollapäästöihin. Lannoitusmäärien, -aikojen ja -tapojen lisäksi esimerkiksi maan muokkaustavat, vuosittaiset sääolot, viljeltävät kasvit, maalaji sekä maan rakenne ja ravinnetila vaikuttavat saavutettuihin satotasoihin ja sitä kautta peltojen typpi- ja fosforitaseisiin ja ravinteiden huuhtoumariskiin.

Lannassa eritetyistä kokonaistypestä ja -fosforista saadaan jatkossa tarkempia tietoja, kun Suomen ympäristökeskus valmistelee massataselaskentaan perustuvan päästölaskurin. Tilalla on tarkoitus hyödyntää jatkossa tätä laskuria typen ja fosforin tarkkailussa.

Muodostuvat lantamäärät ja tarvittava lannanlevitysala ovat laskennallisesti 2,3-3,6 –kertaisia nykytilanteeseen verrattuna. Lantaa muodostuu VE1:ssä noin 4 200 m³ ja VE2:ssä 6 600 m³ vuodessa (Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 1250/2014). Lannanlevitysalan tarve koko lantamäärälle VE1:ssä on 1 000 ha ja VE2:ssä 1 571 ha (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje, Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010). Koska osa lannasta toimitetaan Biolan Oy:lle, taulukossa 8.9 (s.88) esitetyt luvut ovat noin 500 ha pienempiä. Taulukossa on asianmukaisesti otettu huomioon myös muita laskentatapoja peltoalan arviointiin. Kokonaistypen määrään (VnA 1250/2014) perustuvalla peltoalalaskennalla ei kuitenkaan ole käytännön merkitystä, koska sen mukaiset peltoalat ovat pienempiä kuin Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeessa, johon ympäristölupamääräysten peltoalat nykyisin perustuvat. Ympäristökorvauksen ehtojen fosforilannoitusmäärään (viljavuusluokka tyydyttävä tai hyvä, 15 kg/ha) perustuva lannanlevitysalan tarve on hieman suurempi kuin Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeessa.

Selostuksessa arvioidaan, että noin 30 km:n säteellä hankealueesta on noin 20 000 ha peltoa. Sekä Teho-hankkeessa käytettyjen (v.2001 – 2005) että uudempien (v.2005-2009, lähde: Suomen peltojen maalajit, multavuus ja fosforipitoisuus, vuodet 1996-2000 ja 2005-2009, Luonnonvarakeskus) viljavuustietojen mukaan korkeita ja arveluttavan

korkeita viljavuusfosforiluokkia on pelloilta otetuista näytteistä Marttilassa 7-10 %. Tällaisille pelloille ei nykyisten ympäristölupamääräysten mukaan saa levittää lantaa. Siten soveltuvaksi peltoalaksi jäisi 30 km:n säteellä arviolta 18 000 ha. Selostuksessa todetaan asianmukaisesti, että tästä pitää vielä vähentää lannanlevitykseen muutoin soveltumattomat pellot (rannat, kaltevat yms.) sekä jo lannanlevitykseen varatut pellot. Tilan jo olemassa olevilla sopimuksilla katetaan kaikki tarvittava peltoala laajennusvaihtoehdossa VE1. Vaihtoehdossa VE2 lisäpeltoalaa tarvitaan 291 ha.

Yhteysviranomaisen katsoo, että laskelmien perusteella on mahdollista löytää riittävästi lannanlevitysalaa, kun osa lannasta toimitetaan jatkojalostukseen. Hanke on tältä osin toteuttamiskelpoinen.

Yhteysviranomaisen kuitenkin toteaa, että peltojen lannoituksella lannalla tai kemiallisilla lannoitteilla on yleisesti pinta- ja pohjavesiin merkittäviä vaikutuksia, joita tulisi pyrkiä kaikin keinoin riittävästi lieventämään. Vaikka lakeja, asetuksia ja määräyksiä noudatetaan, tarvitaan ravinnekuormituksen vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi muitakin toimenpiteitä, esimerkiksi erilaisissa toimenpideohjelmissa esitetyjä vapaaehtoisia keinoja.

Luvussa 8.2.2.3 on esitetty keinoja haitallisten vesistövaikutusten vähentämiseksi. Hankkeessa niistä noudatetaan vähintään lakisäätöisiä määräyksiä ja säädöksiä (ympäristölupamääräykset, valtioneuvoston asetus 1250/2014, BAT-päätelmät). Lisäksi luvussa esitellään vapaaehtoisia toimenpiteitä kuten lannan jatkojalostusta, ympäristökorvausjärjestelmää, [Paimionjoki paremmaksi II - toimenpideohjelmaa](#), [KOTOMA-hanketta](#), [SAVE-hanketta](#) ja [KiertoVesi-hanketta](#). Lannan jatkojalostusta (kompostointi Biolan Oy:llä) ja ympäristökorvaustoimenpiteitä lukuun ottamatta jää kuitenkin epäselväksi, onko esiteltyjä vapaaehtoisia toimenpiteitä tarkoitus tai mahdollista toteuttaa hankkeessa. Tilan käytännöt eivät kaikin osin noudata vesiensuojelun edistämiseksi annettuja suosituksia. Esimerkiksi mainitaan (s. 28), että lannan levitys pelloille tapahtuu keväällä ja syksyllä, vaikka todetaan (s. 92), että kasvien kannalta paras ajankohta lannan levitykseen on keväällä ja suurin ravinnekuorma syntyy syksyisestä lannan pintalevityksestä.

Ilmaston muuttuessa Suomen talvet todennäköisesti muuttuvat leudommiksi ja sateisemmiksi, mikä voi vaikuttaa vesiensuojelutoimenpiteiden tehokkuuteen, varsinkin, kun suurin osa maataloudesta vesiin kulkeutuvasta kuormituksesta muodostuu juuri kasvukauden ulkopuolella. Todennäköisesti ilmaston muuttuessa tarvitaankin entistä enemmän toimenpiteitä, jotta voidaan edes ylläpitää saavutetut vesistökuormituksen vähenemät. Suurissa eläinsuojahankkeissa olisikin syytä toteuttaa ravinnekuormituksen vähentämiseen myös erilaisia vapaaehtoisia lieventämiskeinoja lannanlevityspelloilla. Lannan syyslevitystä tulisi välttää ja erityisesti

kalteville, vesistön lähellä sijaitseville sekä tulvaherkille peltolohkoille tulisi kohdentaa talviaikaista kasvipeitteisyyttä lisääviä toimenpiteitä. Saaristomeren valuma-alueella yhtenä keinona eroosioon liittyvän fosforikuormituksen vähentämiseen on esitetty myös kipsin, rakennekalkin tai maanparannuskuidun käyttöä. ([Saaristomeren valuma-alueen pintavesien toimenpideohjelma vuosille 2016–2021, SAVE-hanke, KiertoVesi-hankkeen loppuraportti](#)).

Mahdollisessa ympäristölupapäätöksessä on syytä kieltää lannan levitys ainakin korkean ja arveluttavan korkean fosforiluokan pelloille ja ehkä edellyttää muitakin lannanlevitykseen liittyviä toimenpiteitä, kun otetaan huomioon Saaristomeren valuma-alueen ravinnekuormituksen vähentämistavoitteet. Yhteysviranomaisen yhtyy selostuksen toteamukseen, että ympäristölupavaiheessa on myös varmistettava Biolanin käsittelykapasiteetin riittävyys.

Vapaaehtoisten toimenpiteiden toteuttamiseen ja siten lannasta aiheutuvien vesistövaikutusten lieventämiseen ja seurantaan liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Epävarmuutta lisää, jos lantaa levitetään myös muille kuin hankkeesta vastaavan itse viljelemille pelloille. Vesistökuormituksen riski on todennäköisesti korkeampi, jos lantaa vastaanottavat tilat eivät kuulu ympäristökorvausjärjestelmään eivätkä noudata sen fosforilannoiterajoituksia. Kuten selostuksessa todetaan, hankkeesta vastaava voi omalta osaltaan ohjeistaa lannan vastaanottajat noudattamaan säädöksiä ja ympäristölupamääräyksiä (esim. kieltää levittää lantaa korkeafosforisille pelloille), mutta viimekädessä lannoituksesta vastaa lannan levittäjä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että epävarmuustekijöitä paikallisten vesistövaikutusten kannalta on vähemmän, jos lanta viedään jatkojalostettavaksi muualle, esimerkiksi kompostoitavaksi Biolan Oy:lle. Selostuksen tarkasteluista on jätetty pois Biolanille toimitetun ja siellä käsitellyn lannan ympäristövaikutukset vesistöihin ja keskitytty peltolevityksen vaikutuksiin. Jatkojalostukseen menevää lantamäärää ei ole siten otettu huomioon lannan peltolevityksen kuormittavuutta arvioitaessa, joten jos tämä lantamäärä jostain syystä levitetäänkin sellaisenaan pelloille, on vaikutusarviointia tehty väärin perustein. Ympäristölupahakemuksessa esitettävien lannanluovutusmäärien tulee siten vastata YVA-selostuksessa esitettyjä määriä. Biolanille menevän lantamäärän osuus vaikuttaa laskennallisesti sekä lannan ravinnemääriin (s.88) että ammoniakkipäästöihin (s.98). Ympäristölupapäätöksen myöntämisen jälkeen mahdollisista muutoksista lannan hyödyntämistavoissa tulee sopia valvontaviranomaisen kanssa.

Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon

Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon on arvioitu ammoniakki- ja hiilidioksidipäästöjen osalta ja todettu (s.115) vähäisiksi: *"Laskennalliset*

ammoniakkipäästöt kasvavat tuotannon kasvaessa, jääden kuitenkin molemmissa vaihtoehtoissa BAT-rajojen sisään. Hiilidioksidipäästöt kasvavat myös tuotannon kasvaessa. Kasvava lannan tuotto korvaa enemmän keinolannoitteita pienentäen näin kokonaisvaikutusta. Uusiutuvan energian käyttö vähentää laskennallisia päästöjä. Kokonaisuutena ilmastovaikutukset arvioidaan jäävän vähäisiksi."

Yhteysviranomaisen perusteluna sille, että vaikutukset ilmaan ja ilmastoon ovat hankkeen merkittäviä vaikutuksia, ovat ammoniakkipäästöjen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteet. Suomen ammoniakkipäästöjen päästövähennysvelvoite vuodesta 2020 alkaen on 20 % verrattuna vuoden 2005 ammoniakkipäästöihin (Maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentämismahdollisuudet ja -kustannukset 2014, [linkki](#)). Ilmastolakiin (609/2015) kirjattu tavoite on vähentää ihmisen toiminnasta aiheutuvien kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjä ilmakehään Suomen osalta vuoteen 2050 mennessä vähintään 80 % verrattuna vuoteen 1990. Hallitusohjelman (2019) tavoitteena on hiilineutraali Suomi vuoteen 2035 mennessä.

Noin 90 % Suomen ammoniakkipäästöistä tulee maataloudesta, joten myös pääosa vähennystoimista tulee tehdä maataloudessa. Ammoniakki voi aiheuttaa maan ja vesien happamoitumista ja rehevöitymistä. Vaikka ammoniakki ei kuulu kasvihuonekaasuihin, se vaikuttaa epäsuorasti myös kasvihuonekaasupäästöihin, sillä osa maahan laskeutuvasta ammoniumtypestä muuntuu dityppioksidiksi, joka on kasvihuonekaasu. Suomen maatalouden ammoniakkipäästöt olivat vuonna 2017 noin 27,8 kt ja niistä noin 93 % oli peräisin eläinten lannasta (Maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentäminen: viljelijäopas, 2020, [linkki](#)).

Hankkeen broilerikasvattamot luetaan teollisuuspäästädirektiivin mukaiseksi ns. IED-laitokseksi (EPNDir 2010/75/EU teollisuuden päästöistä, yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen). IED-laitosten ympäristöluvista on otettava huomioon parhaita käytettävissä olevia tekniikoita koskevat päätelmät (BAT-päätelmät). Direktiivin raja on siipikarjan tehokasvatukselle yli 40 000 siipikarjapaikkaa, johon verrattuna suunniteltu VE2-kokoinen toiminta (440 000 broileria) on kooltaan 11-kertainen. Ammoniakkipäästöt voidaan siten arvioida merkittäviksi verrattuna muihin Suomessa toimiviin broilerikasvattamoihin. BAT-tekniikoita hyödyntäen tilan kokonaispäästöt olisivat 14 –21 tonnia vuodessa, joten tilan osuus olisi noin 0,05-0,08 % Suomen maatalouden ammoniakkipäästöistä (vuonna 2017).

Luvussa 8.3.1 on arvioitu toiminnan ammoniakkipäästöiksi 0,05 kg NH₃/eläinpaikka/vuosi (Suomen ympäristökeskuksen ammoniakkilaskuri, [linkki](#)). BAT-päätelmien mukainen eläinsuojasta ilmaan vapautuva ammoniakkipäästö saa olla broilereilla enintään 0,08

kg NH₃/eläinpaikka/vuosi. Laskurin tuloksen mukaan tämä alittuu eikä BAT-näkökulmasta poistoilman käsittelyä tarvittaisi.

Selostuksessa on arvioitu ammoniakkin leviävän kasvattamoista noin 5 000 hehtaarin alueelle, jolloin laskeuman suuruus olisi vuodessa noin 3-4 kg hehtaarille. Laimentumisen ja puustovyöhykkeen takia laskeumalla ei arvioida olevan merkittävää rehevöittävää vaikutusta lähellä sijaitsevalle perinnemaisema-alueelle (Hallinajan laitumet). Yhteysviranomaisen pitää arviota oikeasuuntaisena ja korostaa puuston säilyttämisen tärkeyttä.

[Ilmasto-oppaan](#) mukaan broilerin lihan [ilmastovaikutus](#) (global warming potential, GWP) hiilidioksidiekvivalentteina tuotekiloa kohden on noin 3,7–6,9 kg CO₂-ekv./kg. Selostuksen ilmastovaikutusten arvioinnissa (luku 8.3.2) on hyödynnetty broilerintuotannon hiilidioksidipäästöarvoa lihakiloa kohden (4 kg CO₂), jolloin hankkeen tuottamat hiilidioksidipäästöt ovat 11 400 – 17 920 tonnia.

Yhteysviranomaisen pitää esitettyä ilmastovaikutusten arviointia riittävänä. Hankekohtaisia tarkempia laskelmia, joissa huomioon otettaisiin koko elinkaari, mukaan lukien sähkönkulutuksen, liikenteen, lannoitteiden, lannankäsittelyn, rehuntuotannon ym. hiilidioksidipäästöt, on vaikea laatia ja todentaa. Laskennallisen arvon käyttäminen antaa siten todennäköisesti vertailukelpoisemman lopputuloksen hankkeiden välille. Kuten selostuksessa todetaan, uusiutuvan energian käytöstä johtuen tilan hiilidioksidipäästöt voivat olla laskennallista arvoa pienempiä.

Ilmastovaikutusten arviointiin eri toimialojen YVA-menettelyissä ei ole vielä vakiintuneita menetelmiä ja myös ilmastovaikutusten huomioon ottaminen ympäristöluvuissa on vasta selvitysasteella.

Selostuksessa esitettyjä uusiutuvan energian hyödyntämiseen, energiatehokkuuteen ja lannankäsittelyyn liittyviä ratkaisuja kannattaa suosia jatkosuunnittelussa. Jos tilan lämpökeskusta laajennetaan, valtioneuvoston asetus keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017, ns. PiPo-asetus) tulee ottaa huomioon ympäristöluvapäätöksessä.

Hajuvaikutukset

Ihmisiin suoraan kohdistuvista vaikutuksista on siipikarjakasvattamoiden osalta yleensä merkittävin haju. Hajuvaikutukset on arvioitu selostuksessa (s.114) vähäisiksi: *"Lantamäärän kasvu lisää hajun määrää, mutta sen käsittely muualla vähentää lannasta aiheutuvaa hajua. Hajualueen sisään voi jäädä joitakin asuinrakennuksia, mutta ei kouluja tms. herkkiä kohteita."*

Arviossa viitataan muiden hajumallinnuksien pohjalta arvioituun broilerikasvattamon hajualueeseen (kuva 8.3). Yhteysviranomaisen ei

ohjelmalausunnossa edellyttänyt hajumallinnuksen tekemistä broilerikasvattamoista, koska kyse oli nykyisen toiminnan laajentamisesta. Selostuksessa (luku 8.1.1) on asianmukaisesti arvioitu hajuvaikutuksia hyödyntämällä kirjallisuuden esimerkkejä ja konsultin tietoja vastaavanlaisista hankkeista Suomessa.

Ilman hajupitoisuus ilmoitetaan hajuyksikköinä kuutiometrissä ilmaa (Hy/m^3). VTT:n ohjearvosuositukseen perustuen hajuhaitaksi on selostuksessa määritelty 3 % (263 h) vuoden tunneista 1 Hy/m^3 tunnin pituisena hajuhaittana. Vastaavan kokoisille broileritiloille tehtyjen hajumallinnusten perusteella juuri aistittavan hajumäärän (1 Hy) on arvioitu leviävän 3 % (263 h) vuoden tunneista keskimäärin 0,8 - 1,2 km:n (VE1-VE2) säteelle hankealueesta.

Hankkeessa mahdollinen hajualue kasvaa nykytilanteeseen verrattuna parilla sadalla metrillä, riippuen vallitsevista tuulista. VE1:n arvioidulla hajualueella, säteeltään noin 800 metriä kasvattamoista, on yhden tilan omistaman asuinkiinteistön lisäksi seitsemän muuta asuinkiinteistöä ja kaksi eläintilaa eli samat kiinteistöt kuin nykytilanteessakin. VE2:n hajualueella, säteeltään noin 1 200 metriä kasvattamoista, on edellä mainittujen asuinkiinteistöjen ja eläintilojen lisäksi noin 15 asuinkiinteistöä ja yksi eläintila.

Yhteysviranomaisen toteaa, että VE1:n hajualue on noin 400 metriä pienempi kuin VE2:n. Vuoden hajutuntimäärät voivat lisääntyä kummassakin vaihtoehdossa ja verrattuna nykytilanteeseen vaikutusten piiriin tulee laajemmassa vaihtoehdossa uusia asuinkiinteistöjä. Alueella on muitakin eläintiloja, joten yhteisvaikutuksia voi syntyä. Olemassa olevasta broilerikasvatustoiminnasta ei ole tullut hajuvalituksia.

Lannan levityksen hajupäästöistä todetaan (luku 8.1.1.1), että kuivalannan levitys aiheuttaa lietelantaan verrattuna vähemmän hajuhaittoja ja lannan vienti jatkojalostukseen vähentää hajukuormaa tilan lähialueella.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hajuvaikutusten arviointiin sisältyvät epävarmuustekijät sekä hajujen lieventämiskeinot (eläinsuojan puhtaus, lämpötila ja poistoilman käsittely sekä lannan kompostointi, biokaasutus, varastointi, levitysjat ja -tavat) on tunnistettu ja kuvattu selostuksessa hyvin. Toteuttamalla esitettyjä toimenpiteitä hajuhaittoja voidaan todennäköisesti lieventää eivätkä hajuvaikutukset siten vaikuta hankkeen toteuttamiskelpoisuuteen.

Muut vaikutukset

Yhteysviranomaisen ei ole tässä perustellussa päätelmässä nostanut hankkeen merkittävien vaikutusten joukkoon esimerkiksi vaikutuksia liikenneturvallisuuteen ja -meluun, vaikutuksia luontoon, maahan ja maaperään, toiminnan terveys-, pöly- ja meluvaikutuksia tai vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön.

Perusteluna tähän on, että yhteysviranomaisen yhtyy niiden osalta selostuksessa esitettyihin arvioihin (vaikutuksia ei ole tai ne ovat vähäisiä), kun otetaan huomioon hankkeen luonne ja hankealueen sijainti peltojen ja talousmetsien ympäröimänä etäällä asutuskeskittymistä.

Hankeella ei ole selostuksessa (s.116) arvioitu olevan vaikutuksia maankäyttöön, maisemaan ja kulttuuriperintöön: *"Hankealueelta hakataan puut pois siltä osin kuin se on tarpeellista ja rakennetaan uutta. Ympärillä oleva metsäalue jää paikoilleen. Laajennusosat eivät vaikuta kulttuuriperintöön tai maisema-alueeseen."*

Yhteysviranomaisen toteaa, että maisemavaikutusten arviointi (luku 8.5.1) on riittävä hankkeen luonteeseen ja sijaintiin suhteutettuna. Ohjelmalausunnossa edellytettiin havainnekuvien esittämistä vain siinä tapauksessa, että uudet kasvattamot näkyisivät maisema-alueelle. Johtopäätökset vaikutuksista hankealuetta sivuavaan, maakunnallisesti merkittävään, Härkätien kulttuurimaisema-alueeseen ovat perusteltuja, sillä uudet kasvattamot sijoitetaan metsäiseen saarekkeeseen eivätkä näy maisemassa tieltä tai kauempaa katsottuna (kuva 8.5). Kasvattamot myös sijoittuvat erilleen Korimäen kulttuurihistoriallisesti paikallisesti arvokkaasta pihapiiristä, eivätkä siten vaikuta pihapiirin eheyteen. Yhteysviranomaisen toteaa, että sijoitettaessa kasvattamot suunnitellusti maisemahaittaa ei todennäköisesti synny. Riittävän suojapuustovyöhykkeen jättäminen on kuitenkin tarpeen ja sen avulla voidaan vähentää myös hajujen, ammoniakkipäästöjen, melun ja pölyn leviämistä ympäristöön.

Selostuksessa (s.115) todetaan: *"Merkittäviä vaikutuksia maahan tai maaperään ei arvioida olevan."* Pohjavesien osalta yhteysviranomaisen toteaa, että tilakeskus tai lannanlevityspellot eivät sijaitse pohjavesialueella ja toiminnan nykyisen ympäristöluvan määräysten mukaan lantaa ei saa levittää vedenottamoiden suoja-alueille eikä luokitelluille pohjavesialueille.

Yhteysviranomaisen yhtyy selostuksessa esitettyihin arvioihin siitä, että maa-, maaperä- ja pohjavesivaikutukset ovat normaalitoiminnassa vähäisiä. Toiminnan riskit liittyvät lähinnä polttonesteiden ja muiden kemikaalien vuotoriskeihin onnettomuus- tai laiminlyöntitilanteissa. Lannan varastointiin kuivalantalassa ei liity samanlaista äkillistä vuotoriskiä kuin lietteen varastointiin huonokuntoisessa lietesäiliössä. Ympäristölupapäätöksessä on syytä ottaa huomioon Tukesin oppaassa "Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta" ([linkki](#)) esitetyt suositukset koskien polttonesteiden ja muiden kemikaalien varastointia. Kohteen kemikaalivalvonnasta vastaa pelastuslaitos, jolle tulee tehdä kemikaali-ilmoitus. Lisäksi jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon Marttilan kunnanhallituksen lausunto, jonka mukaan puhtaan veden riittävyys tulee turvata oman kaivon tai muiden toimien avulla.

Vaikutusten luontoon ja monimuotoisuuteen osalta selostuksessa (s. 116) todetaan: *”Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta luontoon tai sen monimuotoisuuteen. Vaikutukset kohdistuvat itse hankealueeksi varatulle kiinteistölle ja jäävät paikallisiksi. Hankealueella ei ole todettu olevan suojeltavia kohteita.”*

Yhteysviranomaisella ei ole huomautettavaa luontovaikutusten johtopäätöksistä. Päätelmät ja perustelut ovat johdonmukaisia ja oikeansuuntaisia. Normaali-toiminnan aikana ei hankkeiden toteuttamisvaihtoehtojen välillä juurikaan ole eroa luontovaikutusten kannalta. Vesieliöstöön voi kohdistua vaikutuksia vesistövaikutusten kautta, mutta vaikutukset ovat hyviä toimintatapoja noudatettaessa vähäisiä, kuten selostuksessa todetaan. Riskitilanteisiin varautuminen ja niiden ennaltaehkäisy on tärkeää myös luontovaikutusten syntyminen välttämiseksi. Paimionjoessa esiintyy Marttilan kunnan alueella muun muassa vuollejokisimpukkaa, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen on kielletty. Koska lajin esiintymistä ei ole kattavasti kartoitettu, on mahdollista, että lajia esiintyy hankealueen ojassa tai sen suulla Paimionjoessa.

Vaikutukset liikenteen määriin, turvallisuuteen ja meluun on arvioitu selostuksessa (s. 114) vähäisiksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että laajemmankin vaihtoehdon liikenteelliset vaikutukset ovat lähes merkityksettömiä eikä hankkeesta aiheutuva liikenne poikkea normaalista maatalousliikenteestä. Toiminnanaikaiset pöly- ja meluvaikutukset eivät todennäköisesti leviä asutukseen asti, mutta rakentamisvaiheessa syntyvistä pöly- ja meluvaikutuksista voi aiheutua väliaikaista haittaa.

Yhteenveto

YVA-selostuksen perusteella saa hyvän kokonaiskuvan hankkeesta ja sen merkittävistä ympäristövaikutuksista sekä vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen merkittävimpiä vaikutuksia ovat toiminnan aikaiset vaikutukset vesistöihin, hajuvaikutukset sekä vaikutukset ilmaan ja ilmastoon. Vaihtoehto 2 on eläinmäärältään ja siten myös esimerkiksi ammoniakkipäästö- ja lantamääriltään noin 1,6-kertainen verrattuna vaihtoehto 1:een. Molemmat vaihtoehdot ovat kuitenkin toteuttamiskelpoisia.

Muita huomioita hankkeen jatkosuunnittelua varten

Hankkeen toteuttaminen edellyttää ympäristölupaa, jossa otetaan huomioon muun muassa siipikarjan tehokasvatusta koskevat BAT-päätelmät. Hanke on kooltaan hyvin suuri ja hankkeesta vastaava suunnittelee myös toista YVA-kokoluokan broilerikasvattamohanketta, joten yhteisvaikutusten takia lupakäsittelyssä on syytä arvioida

erityisesti vesistövaikutusten ja ammoniakkipäästöjen lieventämiskeinojen tarvetta.

Hankealuetta ympäröivä puustovyöhyke olisi hyvä säilyttää ammoniakki-, pöly-, haju- ja melupäästöjen leviämisen vähentämiseksi sekä maisemavaikutusten lieventämiseksi.

Vesistövaikutusten ja vesienhoitosuunnitelmien tavoitteiden saavuttamisen osalta hankkeessa keskeisiä ovat lannan käsittely- ja hyödyntämistavat. Selostuksessa on esitetty useita perustason lieventämiskeinoja, jotka perustuvat muun muassa ns. nitraattiasetukseen, ympäristökorvausjärjestelmään ja BAT-päätelmiin. Niiden lisäksi mahdollisessa ympäristölupapäätöksessä on tarpeen kieltää lannan levitys ainakin korkean ja arveluttavan korkean fosforiluokan pelloille ja harkita myös muita lieventämiskeinoja. Lantalavaatimusten, lannanlevitysalan ja lannanluovutussopimusten tulee kattaa kummankin tilan laajennussuunnitelmien tarpeet.

5. YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELLUSTA PÄÄTELMÄSTÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä saadut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle. Lisäksi perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueelle (ympäristölupaviranomainen) ja Marttilan kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle (maankäyttö- ja rakennuslain mukainen lupaviranomainen), hankkeen vaikutusalueen kunnille, maakuntaliitolle, muille asianomaisille viranomaisille sekä lausunnon antajille ja mielipiteiden esittäjille.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on nähtävillä 30.6.2020 alkaen ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/korimaentilanYVA .

Perustellun päätelmän antamisesta kuulutetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi > Ajankohtaista > Kuulutukset ja ilmoitukset. Tieto perustellun päätelmän antamisesta julkaistaan myös Marttilan kunnan verkkosivuilla.

Lisätietoja asiasta antaa ylitarkastaja Anu Lillunen (sp. etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi, puh. 0295 023 005).

6. SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMISEN PERUSTEET JA MUUTOKSENHAKU

Suoritemaksu **6 000 euroa**

Maksun määräytyminen

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) ja valtioneuvoston asetuksen (1372/2018) perusteella. Asetuksen liitteen maksutaulukon mukaan yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä

hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista perittävä maksu on suppeassa hankkeessa (7-13 henkilötyöpäivää) 6 000 euroa.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Tähän maksupäätökseen haetaan oikaisua Varsinais-Suomen ELY-keskukselta. Ohje oikaisuvaatimuksen tekemisestä on liitteenä.

7. YVA-MENETTELYSSÄ SOVELLETUT OIKEUSOHJEET JA ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020 (1372/2018)

Asian on esitellyt ylitarkastaja Anu Lillunen ja ratkaissut ympäristönsuojeluyksikön päällikkö Lassi Liippo. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, mistä on merkintä asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

1. Annetut lausunnot ja mielipiteet
2. Maksua koskeva muutoksenhaku

JAKELU

Korimäen tila
Watrec Oy
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöluvut
Liikenne- ja viestintävirasto
Marttilan kunnanhallitus
Marttilan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Marttilan kunnan terveydensuojeluviranomainen
Marttilan kunnan rakennusvalvontaviranomainen
Ruokavirasto
Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
Varsinais-Suomen liitto
Varsinais-Suomen pelastuslaitos

LIITE 1. ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Korimäen tilan ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annettiin neljä lausuntoa. Yhteysviranomaiselle ei toimitettu yhtään mielipidettä. Seuraavat tahot ilmoittivat ELY-keskukselle, että eivät anna lausuntoa arviointiselostuksesta: Marttilan kunnan terveydensuojeluviranomainen ja ympäristönsuojeluviranomainen, Liikenne- ja viestintävirasto sekä Varsinais-Suomen liitto (ei anna lausuntoa, koska liitolla ei ole asiasta huomautettavaa eikä se ole ristiriidassa Varsinais-Suomen maakuntakaavoituksen tai muun suunnittelun kanssa). Alla annetut lausunnot kokonaisuudessaan.

Marttilan kunnanhallitus toteaa, että puhtaan veden riittävyys tulee turvata oman kaivon tai muiden toimien avulla riittävän aikaisessa vaiheessa hanketta. Veden riittävyyden osalta selvitykset tarkentuvat myöhemmässä vaiheessa. Muilta osin Marttilan kunnalla ei ole huomautettavaa asiasta.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteaa, että Varsinais-Suomen maakuntamuseo on 19.12.2019 antanut lausunnon broilerikasvattamon laajentamishanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Kulttuuriympäristön nykytilan osalta lausunnossa todettiin seuraavaa: ”Vanhan kyläalueen tuntumassa sijaitsevan hankealueen ympäristössä on useita rakennetun ympäristön kokonaisuuksia, jotka on dokumentoitu Varsinais-Suomen maakuntamuseon MIP-tietokantaan. Näistä vain osa on mainittu YVA-ohjelmassa. Kokonaiskuvan hahmottamiseksi ainakin suunnittelualuetta lähimmät kohteet olisi hyvä esitellä YVA-aineistossa. Hankealueen ympäristössä on myös useita vanhoja kylätontteja, jotka on myös hyvä esitellä Heikolan Ylikylän vanhan kylätontin lisäksi. Alueelta laadittua maisemahistoriakarttaa ja rakennusinventointitietoja voi tiedustella Varsinais-Suomen maakuntamuseosta. Samoin maakuntakaavan merkittävät rakennetun ympäristön kohteet on hyvä lisätä aineistoon. Lisäksi YVA-aineistossa olisi hyvä kirjoittaa auki, mitkä ympäristön kohteet ovat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia (RKY-kohde Hämeen Härkätie sekä siihen liittyvä Marttilan kirkkomaisema sekä valtakunnallisesti arvokas Paimionjokilaakson kulttuurimaisema).”

Nyt lausunnolla olevassa ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa kappaleen 5.3 Muinaisjäännökset, kulttuurihistorialliset kohteet ja maisema-alueet tekstiin on rakennusinventoinneista lisätty hankealuetta lähinnä olevat kaksi kohdetta asutushistoriallisesti merkittävä Jokisen mäkitupa ja paikallisesti merkittäväksi luokiteltu Kraapan talo nimellä ”Kantatalo”. Muut esitetään pisteinä kuvassa 5.8., jossa näkyy myös alueen maisemahistoria. Vahat kylätontit näkyvät kuvan maisemahistoriakartassa. Selostuksessa on mainittu Heikolan vanha kylätontti Paimionjoen rannalla mahdollisena historiallisen ajan kiinteänä muinaisjäännöksenä. Sen yhteydessä tulee mainita, että se on merkitty myös maakuntakaavaan (smh 5401). Tontti on hyvä merkitä myös kuvaan 5.4. jossa muutkin lähimmät kulttuurihistorialliset kohteet esitellään. Selostuksesta puuttuu edelleen maakuntakaavaan merkityt rakennetun ympäristön kokonaisuudet: valtakunnallisesti merkittävällä ”Marttilan kirkko ja kirkkomaisema” - alueella sijaitseva maakunnallisesti merkittävä Pappila (sr 5411) sekä Marttilan taajamassa Kirkonkylän yläkoulu (sr 5412).

Vaikutuksia maankäyttöön, maisemaan ja kulttuuriympäristöön arvioivassa kappaleessa vanhat kylätontit mainitaan myös hieman ylimalkaisesti kappaleessa 8.5.1. ”Korimäen pihapiiri on itsessään kulttuurihistoriallisesti paikallisesti arvokas kohde, samoin Heikolan Ylikylä. Hankealueen ympäristössä on maakuntamuseon mukaan näiden lisäksi vielä muitakin vanhoja kylätontteja.” Tässä yhteydessä tulisi mainita myös tuo jokirannan tuntumassa sijaitseva Heikolan vanha tontti. Alueella sijaitsevat muut vanhat kylätontit olisi hyvä eritellä myös tarkemmin. Juutilan kylätontti

sijaitsee Härkätien varrella Heikolan vanhan tontin ja joen länsipuolella. Paimionjoen pohjoispuolella, reilun kilometrin päässä Korimäen tilasta sijaitsee Vättilän vanha tontti, ja sen ja joen eteläpuolella Rekoisen kylän vanha tontti.

Selostuksessa esitettyjen arvioiden pohjalta hankkeen maisemalliset vaikutukset näyttäisivät olevan melko vähäiset hallien sijoituessa metsäiseen saarekkeeseen ja Korimäen pihapiiri säilyisi eheänä. Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa kulttuuriympäristön nykytilan kuvausta ja tietoja tulee edellä mainituin osin täydentää ja tarkentaa.

Ruokavirasto on aiemmin antanut lausunnon hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Ruokavirastolla ei ole muuta lausuttavaa asiaan.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastusviranomainen on tutustunut lausuntopyynnön mukana toimitettuun YVA-ohjelmaan ja lausuu asiassa seuraavaa: Tilan tulee tehdä kemikaaliturvallisuuslain 390/2005 24 § mukainen ilmoitus kemikaalien vähäisestä käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle, mikäli kemikaalien yhteenlaskettu varastointimäärä ylittää kemikaalien valvonta-asetuksen 685/2015 5 § ja liitteen 1 mukaisen ilmoitusrajan. Tilalla on varavoimakoneelle 5 000 litran öljysäiliö, mutta vain maininta kuivurin ja työkoneiden farmarisäiliöistä ilman varastointitilavuutta. Esim. polttoöljyllä ilmoitusraja on 10 tonnia (noin 12 m³). Muilta osin Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastusviranomaisella ei ole lausuttavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

LIITE 2. MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus). Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ELY-keskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteystiedot:

Sähköposti: kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Postiosoite: PL 236, 20101 TURKU

Käyntiosoitteet:

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 TURKU

Valtakatu 12, 28100 PORI

Aukioloaika: 8.00-16.15

Maksupäätökseen sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus (1372/2018) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työvoima- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Tämä asiakirja VARELY/5299/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/5299/2019 har godkänts elektroniskt

Liippo Lassi 30.06.2020 13:14

Lillunen Anu 30.06.2020 13:13